

Phenomenological Analysis of Political Science Students' Attitudes Toward Factors Influencing Decision-Making by Officials in Public Crises in the Islamic Republic of IranMohammad Lal Alizadeh¹ | Ali Akbarpour Almehr Joghi²

Received Date: 2024/11/13

Accept Date: 2025/02/01

 10.27834/CSIW.2411.1470.1.36.1**Abstract**

The present study was conducted with the aim of phenomenological analysis of the attitude of political science students towards factors influencing decision-making in public crises (political officials in the Islamic Republic of Iran). Qualitative approach and interpretive phenomenological method were used in this research. The statistical population was formed by the political science students of the country's universities in 1403. In this regard, 18 people were interviewed using the targeted sampling method. Data collection was done through in-depth semi-structured interviews and the data were analyzed with the foundational data theory and the three-step coding method of Strauss and Corbin (1990). Based on the results, 11 main categories (strategy; moral and social issues; public opinion; resources and facilities; organizational issues; personality traits; decision-making system; political issues; ruling culture; ethnocracy; economic issues), 5 political, social, economic, cultural and psychological and 94 codes were recognized. It was concluded that in the decision-making of political officials to manage public crises it is necessary to pay attention to the decision-making environment and procedures related to it in order to create favorable indicators for the better quality of decision-making in public crises. The results can be used by public policy and internal security experts.

Keywords: Power structure, public crisis, Decision-making body and process, decision making environment, values

¹. Associate Professor, Department of Political Science, Payam Noor University, Tehran. m.lalalizadeh@pnu.ac.ir

². Master's degree in Political Science, Faculty of Humanities, Payam Noor University of Quchan, Quchan, Iran (Corresponding Author). akbarpourali1370@gmail.com

Cite: Lal Alizadeh, M. and Akbarpour Almehr Joghi, A. (2025). Phenomenological Analysis of Political Science Students' Attitudes Toward Factors Influencing Decision-Making by Officials in Public Crises in the Islamic Republic of Iran. *Crisis Studies of the Islamic World*, 12(1), 1-25.

تحلیل پدیدارشناسانه نگرش دانشجویان علوم سیاسی نسبت به عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری در بحران‌های عمومی (مسئولان سیاسی در جمهوری اسلامی ایران)

محمد لعل علیزاده^۱ | علی اکبرپور آلمه جوقی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۱۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۲۳

 10.27834/CSIW.2411.1470.1.36.1

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تحلیل پدیدار شناسانه نگرش دانشجویان علوم سیاسی نسبت به عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری در بحران‌های عمومی (مسئولان سیاسی در جمهوری اسلامی ایران) انجام شد. در این پژوهش از رویکرد کیفی و روش پدیدارشناسی تفسیری استفاده شده است. جامعه آماری راه دانشجویان علوم سیاسی دانشگاه‌های کشور در سال ۱۴۰۳ تشکیل داده‌اند. در این راستا با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند با ۱۸ نفر مصاحبه شد. گردآوری داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته عمیق انجام شده و داده‌ها با نظریه داده بنیاد و به روش کدگذاری سه مرحله‌ای اشتراوس و کوربین (۱۹۹۰) تجزیه و تحلیل شدند. بر اساس نتایج، ۱۱ مقوله اصلی (استراتژی؛ مسائل اخلاقی و اجتماعی؛ افکار عمومی؛ منابع و امکانات؛ مسائل سازمانی؛ ویژگی‌های شخصیتی؛ نظام تصمیم‌گیری؛ مسائل سیاسی؛ فرهنگ حاکم؛ قوم‌سالاری؛ مسائل اقتصادی)، ۵ بعد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و روان‌شناختی و ۹۴ کد بازشناسی شدند. این نتیجه حاصل شد که در تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی برای مدیریت بحران‌های عمومی لازم است به محیط تصمیم‌گیری و رویه‌های مرتبط با آن توجه شود تا شاخص‌های مطلوبی برای کیفیت بهتر تصمیم‌گیری در بحران‌های عمومی ایجاد گردد. نتایج، می‌تواند مورد استفاده کارشناسان سیاست عمومی و امنیت داخلی قرار گیرد.

واژگان کلیدی: ساختار قدرت؛ بحران عمومی؛ بدنه و رویه تصمیم‌گیری؛ محیط تصمیم‌گیری؛ ارزش‌ها

^۱ دانشجویار گروه علوم سیاسی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران m.lalizadeh@pnu.ac.ir

^۲ کارشناسی ارشد رشته علوم سیاسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور قوچان، قوچان، ایران (نویسنده مسئول) akbarpourali1370@gmail.com

استناد: لعل علیزاده، محمد و اکبرپور آلمه جوقی، علی. (۱۴۰۴). تحلیل پدیدارشناسانه نگرش دانشجویان علوم سیاسی نسبت به عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مسئولان در بحران‌های عمومی جمهوری اسلامی ایران. *بحران پژوهی جهان اسلام*، ۱۲(۱)، ۱-۲۵.

این مقاله تحت لایسنس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License) در دسترس شما قرار گرفته است. برای اطلاع از جزئیات به آدرس <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.en> مراجعه نمایید.

مقدمه

در این عصر پر از تغییرات و مسائل فراوان، توانایی پیشگیری و کنترل بحران‌های عمومی به تدریج به یک شاخص مهم برای سنجش سطح حکمرانی مطلوب تبدیل شده است. دولت‌ها مسئولیت و تعهد دارند که سازمان‌های اجتماعی را یکپارچه کنند و در مدیریت بحران‌های عمومی مشارکت نمایند. در این فرآیند، تصمیم‌گیری در خصوص بحران عمومی، حلقه مهمی است. در مواجهه با محیط اجتماعی پیچیده با حوادث مکرر بحران‌زا، اینکه آیا دولت می‌تواند تصمیمات صحیح را به سرعت و به‌طور مؤثر اتخاذ کند، به کلید ارزیابی سطح مدیریت بحران‌ها تبدیل شده است. آنچه اهمیت دارد، درک دقیق عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری در بحران‌های عمومی است. در این راستا، پنج عامل کسب و تحلیل اطلاعات، سواد تصمیم‌گیرندگان، سیستم مدیریت دولتی، مکانیسم تصمیم‌گیری دولت و انتظار عمومی اهمیت دارند (Butler, 2021: 104).

در مواجهه با بحران تصمیم‌گیری لازم است تمرکززدایی رویه‌های تصمیم‌گیری را در نظر گرفت. در این چارچوب، پژوهشگران بر اساس دیدگاه‌های مختلف، عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری‌ها در شرایط وقوع بحران‌ها را از ابعاد مختلف عقلانیت و غیرعقلانی مورد تحلیل قرار داده‌اند. این عوامل شامل تحلیل متغیرهای تصمیم‌پایه و متغیرهای تصمیم‌خاص در سناریوهای بحران و تحلیل عوامل مرتبط است (Wang and et.al, 2024: 408). این مطالعات عمدتاً بر رفتار فردی و فرآیندهای تصمیم‌گیری مسئولان تمرکز دارند، اما ماهیت خاص بحران عمومی و تغییر در محیط تصمیم‌گیری را نادیده می‌گیرند. علاوه بر این، تأثیر عواملی مانند احساسات، ارزش‌ها و اخلاق تصمیم‌گیرندگان را مورد غفلت قرار می‌دهند. این پژوهش به‌منظور پر کردن خلأهای موجود، عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی در بحران‌های عمومی را با تأکید بر جمهوری اسلامی ایران مورد بررسی قرار می‌دهد. از طریق تحلیل پدیدارشناسانه این موضوع، می‌توان به بهبود عقلانیت و پایداری تصمیم‌گیری‌ها در بحران‌های عمومی کمک نمود. توجه به دیدگاه مجامع علمی از طریق کانال‌های قانونی، معقول و منصفانه؛ دولت را قادر می‌سازد تا خواسته‌های آن‌ها را در تصمیم‌گیری‌ها برای حل بحران‌ها در نظر گیرد (Hongyin, 2012: 32).

شناسایی نگرش‌های مختلف به‌ویژه نگاه تخصصی دانشجویان علوم سیاسی در مورد بحران‌های عمومی و عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری دولت‌ها از طریق درک دیدگاه‌های آن‌ها، امری مفید است؛ زیرا، برداشت‌های مختلف در مورد یک موضوع برای ارائه بینش‌های مفید، بسیار ضروری است (Khan and et.al, 2019: 3). برای پر کردن این شکاف و با توجه به اهمیت فراوان مدیریت بحران‌های عمومی، بررسی آن می‌تواند برای بهبود وضعیت به مسئولان و مدیران سیاسی کشور کمک کند. هدف این پژوهش، بررسی پدیدارشناسانه، ادراکات، باورها و نگرش

دانشجویان علوم سیاسی است. در میان گروه‌های مختلف جامعه، کسب اعتماد سیاسی دانشجویان، به دلیل ساخت جوان جمعیت ایران، به‌عنوان بخش مهمی از نخبگان و بدنه کارشناسی جامعه، اهمیت ویژه‌ای دارد (Etemadi Fard, 2013: 27). همچنین بررسی نگرش سیاسی دانشجویان به این دلیل اهمیت دارد که آنان هسته اصلی طبقه متوسط جدید بوده و نگاه آن‌ها، می‌تواند به مسیر توسعه کمک کند. در واقع، امروزه در ادبیات گذار به دموکراسی، دانشجویان به‌عنوان قلب تپنده و پیش‌تاز تحولات سیاسی و اجتماعی در نظر گرفته می‌شوند (Sardarnia & Yousefi, 2016: 6). همچنین انجام پژوهشی که بتواند به‌طور تخصصی، وضعیت بحران‌های عمومی را از زاویه دید دانشجویان علوم سیاسی تعیین کند، به‌عنوان پیش‌نیاز مشروعیت هر نظام سیاسی، دارای اهمیت است؛ چراکه می‌تواند به ارائه راه‌کارهای عملی برای ایجاد یک محیط سیاسی شفاف‌تر و پاسخگوتر کمک نماید.

این پژوهش از چندین جنبه دارای نوآوری می‌باشد. اول این‌که، تمرکز این پژوهش بر درک عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مدیران و مسئولان سیاسی از منظر دانشجویان علوم سیاسی است. دوم این‌که، به‌صورت میان‌رشته‌ای انجام می‌شود. سوم این‌که، این پژوهش به بررسی عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری‌ها در بحران‌های عمومی می‌پردازد که می‌تواند به درک این فرآیند در رشته‌های علوم سیاسی، مدیریت، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و سایر رشته‌ها جهت تعیین عوامل تصمیم‌گیری در بحران‌ها به شیوه‌ای جامع کمک نماید. چهارم این‌که پژوهش به‌صورت کیفی و تحلیلی پدیدارشناسانه انجام می‌گیرد تا از طریق بررسی تجربه زیسته دانشجویان علوم سیاسی به‌دقت نتایج تحقیق کمک نماید. همچنین، این پژوهش با افزایش دانش نظری؛ راهبردهای عملی جهت مدیریت بحران‌های عمومی ارائه می‌نماید که در نهایت می‌تواند توسط مسئولان و مدیران سیاسی برای مدیریت بحران‌ها استفاده گردد.

۱- پیشینه پژوهش

با جستجو در پژوهش‌های پیشین، پژوهشی که نگرش دانشجویان علوم سیاسی درباره عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی در بحران‌های عمومی را به روش کیفی و تحلیلی پدیدارشناسانه و با استفاده از روش تحلیل داده بنیاد بررسی نماید، مشاهده نگردیده است. در این بخش، چند مورد از این اسناد گزارش شده است:

Montazeri and et.al. 2019، در پژوهش خود با عنوان تحلیل عوامل مؤثر بر آینده اعتماد عمومی به دولت جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۲۴؛ ارائه یک الگو با تحلیلی کیفی؛ نشان دادند که عدالت اجتماعی از بنیادی‌ترین عوامل مؤثر بر اعتماد عمومی به دولت محسوب می‌شود.

همچنین دو عامل شایسته‌سالاری و شفافیت، اثرگذارترین عوامل در میان دیگر عوامل مؤثر بر آینده اعتماد عمومی به دولت بودند. درحالی‌که پژوهش حاضر بر نقش مؤثر بر تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی در بحران‌های عمومی در حوزه اجتماعی، اقتصادی و سیاسی از منظر دانشجویان علوم سیاسی تأکید دارد.

Karimi and et.al. 2021 در پژوهش خود با عنوان نگرش سیاسی دانشجویان کنشگر و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن (مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه‌های شهر تهران)؛ نشان دادند که سرمایه اجتماعی، میزان دین‌داری و نوع تشکلهای دانشجویی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر کنشگری دانشجویان می‌باشد. این پژوهش، صرفاً بر نوع نگرش دانشجویان در قبال کنشگری‌شان مورد بررسی قرار گرفت.

Sanaei and et.al. 2022 در پژوهش خود با عنوان بازنمایی الگوی رفتار سیاسی مدیران دولتی با رویکرد پدیدارشناسی؛ نشان دادند که میان مدیران دولتی در باب مقوله قدرت، عامل حفظ قدرت حائز اهمیت است که آن نیز رفتار سیاسی واکنشی را به همراه دارد. این پژوهش در بین مدیران کل دولتی استان خراسان رضوی انجام شده و الگوی رفتارهای سیاسی با نگاهی پدیدارشناسانه ارائه شده است.

Salehi Vasigh & Akbarpour Almesh joghi. 2023 در پژوهش خود با عنوان تحلیل پدیدارشناسانه نگرش دانشجویان علوم سیاسی نسبت به عوامل مؤثر بر اعتماد سیاسی (مسئولان سیاسی در جمهوری اسلامی ایران)؛ نشان داده شد که جهت ایجاد حس اعتماد به مسئولان سیاسی کشور، باید سیاست‌هایی در جهت قابلیت پیش‌بینی‌پذیری، ایجاد تعهد، شایستگی، شفافیت و پاسخ‌دهی در نظر گرفت. این پژوهش، بر عواملی که می‌توانند زمینه اعتماد به مسئولان سیاسی را فراهم نمایند تأکید گردید. درحالی‌که در پژوهش حاضر، به تعیین عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مدیران و مسئولان سیاسی در بحران‌های عمومی پرداخته شده است.

Butler, 2023 در پژوهش خود با عنوان تصمیمات آگاهانه غیرمحبوب: ترجیح منافع سیاستی بر اهداف انتخاباتی؛ چنین نتیجه گرفت که شکست‌های گاه‌وبیگاه دولت‌ها در پاسخگویی به انتظارات جامعه معمولاً به رفتارهای «عقلانی» نسبت داده می‌شود. آن‌ها آگاهانه به جای «پاسخگویی»، جایگاه «مسئول» را بر عهده می‌گیرند و منافع سیاستی را بر اهداف انتخاباتی ترجیح می‌دهند. تصمیم‌گیرندگان اغلب نقش جامعه را نادیده می‌گیرند که این مسئله، می‌تواند به دور شدن جامعه از مسئولان منجر گردد. درحالی‌که در پژوهش حاضر، مجموعه عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی در بحران‌های عمومی، آن‌هم در حوزه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی به صورت تخصصی از منظر دانشجویان علوم سیاسی بحث شده است.

Richardson, 2024 در پژوهش خود با عنوان تجربه رهبران سازمانی در تصمیم‌گیری زمان بحران‌ها؛ با مطالعه دیدگاه جامعی از تصمیم‌گیری‌ها در مواقع بحرانی، به زمینه‌های تصمیم‌گیری بهتر کمک کرده است. این پژوهش بر مؤلفه‌های روان‌شناختی افراد همچون کار تیمی، محدودیت‌های تصمیم‌گیری و ارتباطات، سلامت روانی، عاطفی و جسمی به‌عنوان عوامل مؤثر تأکید کرده است. این پژوهش صرفاً در بخش سازمانی و حوزه مدیریت انجام شده و درکی عمیق از چگونگی درک، تفسیر و هدایت فرآیندهای تصمیم‌گیری در بحران‌های عمومی را مورد توجه قرار نداده که می‌توانند بر ایجاد تغییرات مثبت اجتماعی کمک نمایند.

Aagaard and et.al. 2024 در پژوهش خود با عنوان تجزیه و تحلیل توصیه‌های کارشناسان در مورد تصمیمات سیاسی در زمان بحران؛ نشان دادند که ویژگی‌های سیستمی و حاکمیتی بر پاسخ‌های سیاستی در قبال وقوع بحران‌ها تأثیر می‌گذارد. یافته‌ها پاسخ‌های مشابهی را در یونان و دانمارک برخلاف ایالات متحده نشان داده، و یک دستور کار تحقیقاتی برای روابط متخصصان و سیاستمداران در طول بحران‌های عمومی ارائه داده است. این پژوهش بر تعامل متخصصان و سیاستمداران در مقابله با بحران‌های عمومی با مقایسه سه کشور یونان و دانمارک برخلاف ایالات متحده و اولویت دادن به تعاملات شبکه‌ای تأکید کرده است.

Ahrens 2024 در پژوهش خود با عنوان تأثیر افکار عمومی بر رأی‌گیری و سیاست‌گذاری؛ نشان داد که احزاب و دولت‌ها باید به ترجیحات سیاست عمومی که برای فرآیند سیاسی برون‌زا هستند، توجه نمایند. این پژوهش نتیجه گرفته که عدم دقت و درون‌زایی افکار عمومی به‌طور فعال بحران‌های عمومی را شکل می‌دهند. این پژوهش بر نقش افکار عمومی به‌عنوان یک فضای فرصت برای احزاب و دولت‌ها جهت مدیریت بحران‌های عمومی تأکید کرده است. آنچه در پژوهش حاضر دارای نوآوری می‌باشد، درک عمیق از بحران‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی با شناسایی زودهنگام آن‌ها و ارتقای دامنه نهادهای تصمیم‌گیری دولتی با تحلیل تجربه زیسته دانشجویان علوم سیاسی است.

علاوه بر این موارد، می‌توان به پژوهش‌های دیگری همچون Bashirieh, 2005 با عنوان زمینه‌های اجتماعی بحران سیاسی در ایران معاصر؛ Izadi and et.al. 2019 با عنوان شناسایی عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری در بحران در سازمان‌های رسانه‌ای؛ Mohammadi (2015) با عنوان مدیریت بحران در جمهوری اسلامی ایران: بحران‌های سیاسی و اجتماعی؛ Rahimi. 2021 با عنوان مدیریت بحران‌های سیاسی اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران؛ Williams. 2015 با عنوان بررسی پدیدارشناختی ادراکات و تجربیات مسئولان سیاسی در حکومت‌داری؛ Shi and et al. 2022 با عنوان شناسایی عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری رفتارهای عمومی و غیره اشاره نمود. هر یک

از این پژوهش‌ها به شیوه‌های مختلف مدیریت بحران‌ها و نقش دولت‌ها در آن‌ها را با روش‌های مختلف و بنا به رویکردهای نظری متفاوت مورد بررسی قرار داده‌اند. با تأمل در منابع مرتبط و ابعاد مختلف آن‌ها، می‌توان گفت هیچ‌یک از آن‌ها به‌طور مستقیم به ایده‌ی اصلی این پژوهش که تحلیل پدیدارشناسانه نگرش دانشجویان علوم سیاسی درباره عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری دولت در بحران‌های عمومی می‌باشد، و بر جمهوری اسلامی ایران با توجه به فرهنگ حاکم بر آن می‌پردازد، اشاره نکرده‌اند. پژوهش حاضر می‌تواند با تحلیل پدیدارشناسانه نگرش دانشجویان علوم سیاسی؛ سنجش مؤثر بر تصمیم‌گیری دولت در بحران‌های عمومی را تعیین کند و از این طریق، به تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های بلندمدت مدیریتی، اجتماعی و سیاسی در راستای رفع مشکلات موجود کمک کند.

۲- چارچوب مفهومی پژوهش

۲-۱- بحران‌های عمومی

مفهوم بحران منشأ بسیار طولانی دارد. توسیدید^۱ در جنگ پلوپونز از آن استفاده کرد تا نقطه عطف نبرد را نشان دهد، اما از قرن ۱۸ به بعد، شروع به نظریه‌پردازی در مورد آن شد (Zamoum & Gorpe, 2018). با این حال، در قرن نوزدهم، با پیشرفت علوم اجتماعی، مفهوم بحران اهمیت بیشتری پیدا کرد. تعریف مدرن بحران بنا به حوزه‌های مختلف دانش، تفاوت‌های قابل توجهی دارد. در اقتصاد، بحران‌ها برحسب تورم، بیکاری، رکود اقتصادی تعریف می‌شوند (Matías & Cardoso, 2023). در علوم سیاسی، بحران‌ها را به اشتباهات رهبران سیاسی، و فقدان توانایی حل مشکلات نسبت می‌دهند (Habermas, 1976). در جامعه‌شناسی، بحران‌ها به‌عنوان نابرابری‌های اجتماعی در نظر گرفته می‌شوند (Dafermos, 2022). دلایل بسیاری برای توجه محققان به پدیده بحران‌ها وجود دارد. بحران‌ها شامل موقعیت‌هایی هستند که ارزش‌های ملی، سازمانی و شخصی را با خطر مواجه می‌سازند. علاوه بر این، پیامدهای طولانی ایجاد می‌کنند که ممکن است عمیقاً بر برداشت‌ها و انتخاب‌های سیاسی برای سال‌ها یا دهه‌های آینده تأثیرگذار باشند (Stern, 2003: 3). شروع یک بحران سیاسی و محدودیت‌های زمانی متعاقب آن در تصمیم‌گیری و اجرا، محدودیت‌های شدیدی را ایجاد می‌کنند. در این پژوهش، منظور از بحران‌های عمومی، مسائل و چالش‌هایی می‌باشند که در داخلی کشور رخ می‌دهند و سیاست‌گذاری‌های داخلی را تحت تأثیر قرار می‌دهند. از جمله این بحران‌ها، می‌توان به مسائل اجتماعی، اقتصادی و سیاسی همچون ناآرامی‌های اجتماعی، بحران آب، مسائل زیست‌محیطی، فقدان توانایی حل مشکلات، نابرابری

¹ Thucydides

اجتماعی، مشکلات اقتصادی و غیره اشاره نمود.

۲-۲- رویه‌ها و بدنه‌های تصمیم‌گیری

رویه تصمیم‌گیری در یک بحران عمومی یک فرآیند سیستماتیک و منسجم است که بر اساس قوانین معین شکل می‌گیرد (Tan & Dai, 2015: 4). تصمیم‌گیری و حفظ منافع عمومی تا حد زیادی به این رویه‌ها بستگی دارد. هرچه رویه‌های تصمیم‌گیری در بحران‌ها استانداردتر و علمی‌تر باشند، در تصمیم‌گیری برای مواجهه با بحران‌ها مساعدتر می‌باشند. سازمان‌ها و مقامات سیاسی قضاوت‌های ارزشی و نیازهای متفاوتی دارند. با این حال، دولت باید در خدمت مردم باشد و مسئولیت خدمت به مردم را تحت هدایت مفاهیم مدنی و هنجارهای اجتماعی به عهده بگیرد (Wang and et.al. 2024: 409). نهادها و رویه‌های تصمیم‌گیری متنوعی وجود دارند. با این حال، این نهادها توسط برخی مقامات شکل گرفته و تصمیم‌گیری می‌شوند که بر بحران‌های عمومی تأثیر گذارند. مقام یا کارگزاران دولتی، افرادی می‌باشند که از طریق انتخاب، انتصاب یا استخدام در امور اداری یا دولتی در رویه‌های تصمیم‌گیری می‌کنند. این مسئولان و نهادهای سیاسی‌ای که در تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات سیاسی مشارکت دارند و از این طریق، بر منافع و ارزش‌های شهروندان تأثیر گذارند، مسئولان و مقامات سیاسی را تشکیل می‌دهند (Winsvold and et.al. 2024: 763). دولت نیروی اصلی برای مقابله با بحران‌های عمومی است، چراکه دارای اختیارات قانونی و توانایی استفاده از منابع و امکانات موجود است. در مواقع بحرانی، نهاد تصمیم‌گیرنده از رویه‌های تصمیم‌گیری خاصی پیروی می‌کند تا سریع تصمیم بگیرد. مقامات به سرعت اطلاعات مربوط به بحران را جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل می‌کنند، اهداف را تدوین می‌کنند، برنامه بهینه را اجرا می‌نمایند تا اثر تصمیم را پس از اجرا ارزیابی کنند (Lele. 2023: 311). براساس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، منظور از مسئولان سیاسی، افراد دارای مسئولیت در قوای سه‌گانه است.

۲-۳- محیط تصمیم‌گیری

بر اساس نظریه‌های تصمیم‌گیری، در فرآیند تصمیم‌گیری در یک بحران عمومی، باید بر ترکیب فلسفه محیط و بقا تأکید کرد که هسته اصلی آن توجه به ظرفیت محیط داخلی و خارجی است. به نحوی که منابع در هنگام تصمیم‌گیری، تعادل کلی و همه‌جانبه بین توسعه اقتصادی و اجتماعی و حفاظت از محیط‌زیست ایجاد کند، تصمیمات علمی اتخاذ کند و به بهترین منافع اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی دست یابد (Liang. 2002: 17). علاوه بر این، نظریه ارزیابی سیستم، هدف ارزیابی را به‌عنوان یک سیستم در نظر می‌گیرد و چنین استدلال می‌کند که شاخص‌ها و روش‌های ارزیابی باید مطابق با روش‌های بهینه و مطابق با هنجارها عمل شوند. در

فرآیند تصمیم‌گیری، بدنه اصلی تصمیم‌گیری بحران باید عوامل محیط تصمیم‌گیری را در نظر بگیرد که شامل محیط بیرونی مانند حمایت از سیاست‌های کلان، هویت اجتماعی، و ثبات اقتصادی؛ و محیط داخلی شامل کارکنان، منابع مالی، و محیط روانی تصمیم‌گیرندگان است (Wang, 2020: 62). بر این اساس، عملکرد تصمیم‌گیری در بحران‌های عمومی مستقیماً تحت تأثیر محیط تصمیم‌گیری بحران قرار می‌گیرد.

۲-۴- مدل زیستی، روانی و اجتماعی

با توجه به موضوع پژوهش که به دنبال شناسایی عوامل شخصی و زمینه‌ای تأثیرگذار بر تصمیم‌گیری در زمان وقوع بحران‌ها می‌باشد، مدل زیستی، روانی و اجتماعی یک فلسفه و یک چارچوب مفهومی است که از درک حالات، شخصیت‌ها، باورها، تجربیات، حمایت اجتماعی و زمینه‌های فرهنگی شرکت‌کنندگان پشتیبانی می‌کند و بر فرآیندهای تصمیم‌گیری تأثیر می‌گذارد (Kassie and et.al. 2021). مدل زیستی، روانی و اجتماعی ینشی را در مورد چگونگی مدیریت عدم اطمینان، سازگاری با شرایط ناپایدار و تلاش برای حفظ انعطاف‌پذیری برای تصمیم‌گیری در بحران‌ها به دست می‌دهد. یک بحران اغلب مدیران و مسئولان تصمیم‌گیر را با دوره‌های اخلاقی مواجه می‌کند. مسئولان را به چالش می‌کشد تا از شیوه‌های اخلاقی، ارزش‌ها و فرهنگ سازمانی در تصمیم‌گیری پیروی کنند (Justin & Koteswari. 2018). بنابراین، توجه به مدل زیستی، روانی و اجتماعی می‌تواند درک عمیق‌تری از تجربیات، تفاسیر و فرآیندهای ذهنی افراد ایجاد کند. این رویکرد امکان می‌دهد تا در پیچیدگی‌ها و تفاوت‌های منحصربه‌فرد، ویژگی‌های زیستی، روانی و اجتماعی را مدنظر داشت.

۳- روش پژوهش

طرح این تحقیق از نوع پدیدارشناختی تفسیری^۱ و از نوع رویکرد کیفی می‌باشد. این روش به درک عمیق‌تر از تصمیم‌گیری مسئولان و مقامات سیاسی در زمان وقوع بحران‌های عمومی کمک می‌نماید. مزیت این روش، آن است که به گزارش‌های ذهنی و تجربیات زیسته شرکت‌کنندگان تأکید دارد (Alase, 2017). با درگیر شدن در روایت‌های شرکت‌کنندگان، و درک عوامل زمینه‌ای، تأثیرات اجتماعی- فرهنگی، بین فردی یا محیطی، توصیف‌های غنی از تجربیات، افکار و احساسات آن‌ها ارائه می‌گردد. این نوع روش، برای درک تجربیات زیسته و تفاسیر ذهنی مدیران و مسئولان سیاسی که با تصمیم‌گیری در بحران‌های عمومی مواجه هستند، ارزشمند است (Smith & Osborn, 2015). تحلیل پدیدارشناختی تفسیری به سطح بالایی از مهارت مصاحبه‌گر نیاز دارد

¹ interpretative phenomenological analysis-IPA

که از جمله می‌توان به مهارت‌های همدلی و گوش دادن اشاره نمود. نحوه صحبت و تعامل با شرکت‌کنندگان بسیار مهم است، چراکه کیفیت تجزیه و تحلیل به داده‌های آن‌ها بستگی دارد (Smith & Nizza, 2021). نقش محقق، بررسی و تفسیر تجارب زیسته شرکت‌کنندگان با بررسی جنبه‌های مورد نظر بود.

مراحل تحقیق شامل انتخاب شرکت‌کنندگان، تهیه راهنمای مصاحبه با سؤالات مصاحبه نیمه ساختاریافته و اجرای روش نمونه‌گیری و روش تجزیه و تحلیل داده‌ها بود. جمع‌آوری داده‌ها شامل برنامه‌ریزی و انجام مصاحبه‌ها، و تجزیه و تحلیل مورد به مورد برای کسب اشباع نظری است (Smith & Nizza, 2022). انتخاب شرکت‌کنندگان یک جنبه حیاتی از تحقیقات کیفی هنگام بررسی و تفسیر «تجارب زیسته» آن‌هاست. حصول اطمینان از اینکه شرکت‌کنندگان بیش غنی و مرتبطی در مورد پدیده مورد تحقیق ارائه می‌دهند، مستلزم ملاحظات متفکرانه و انتقادی در انتخاب آن‌هاست (Morse, 1994). شرکت‌کنندگان از طریق فضای مجازی و از بین دانشجویان گرایش‌های مختلف علوم سیاسی در سطح دکتری و کارشناسی ارشد (از هر دو جنسیت مرد و زن) انتخاب شدند. دانشجویان علوم سیاسی به دلیل توانایی آن‌ها در ارائه بینش‌ها و دیدگاه‌های معنادار در مورد بحران‌های عمومی مورد مصاحبه قرار گرفتند (Cypress, 2015). شرکت‌کنندگان بر اساس سن، جنسیت، مقطع و گرایش تحصیلی و محل تحصیل دسته‌بندی شدند. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. نمونه‌گیری هدفمند تضمین می‌کند که شرکت‌کنندگان منتخب تجربیات و دانش دست‌اول مرتبط با اهداف تحقیق را دارند. انجام مصاحبه تا زمانی ادامه یافت که مصاحبه‌های جدید، اطلاعات جدیدی به یافته‌ها اضافه نکنند. با تنوع تجربیاتی که ارائه شد، اشباع داده‌ها توسط ۱۸ نفر برآورده شد. در جدول شماره (۱)، مشخصات مصاحبه‌شوندگان گزارش شده است:

جدول ۱- مشخصات مصاحبه‌شوندگان

ردیف	سن	جنسیت	مقطع و گرایش تحصیلی	محل تحصیل
۱	۴۸	مرد	دکتری- مسائل ایران	آزاد اسلامی واحد نیشابور
۲	۲۹	مرد	دانشجوی دکتری- اندیشه سیاسی	تهران
۳	۳۱	مرد	کارشناسی ارشد- علوم سیاسی	پیام نور قوچان
۴	۳۹	زن	دکتری- جامعه‌شناسی سیاسی	تهران
۵	۴۵	مرد	دکتری- مسائل ایران	آزاد اسلامی واحد نیشابور
۶	۳۶	مرد	کارشناسی ارشد- علوم سیاسی	اهواز
۷	۵۱	مرد	دانشجوی دکتری- اندیشه سیاسی	آزاد اسلامی واحد همدان
۸	۳۶	مرد	دکتری- مسائل ایران	تهران

تهران	دانشجوی دکتری- جامعه شناسی سیاسی	مرد	۳۲	۹
پیام نور تهران	کارشناسی ارشد- علوم سیاسی	زن	۲۵	۱۰
شاهد	دانشجوی دکتری- جامعه شناسی سیاسی	مرد	۳۱	۱۱
پیام نور تهران	کارشناسی ارشد- علوم سیاسی	مرد	۲۴	۱۲
تهران	دکتری- جامعه شناسی سیاسی	مرد	۳۱	۱۳
دانشگاه آزاد اسلامی شاهرود	دانشجوی دکتری- روابط بین الملل	مرد	۴۲	۱۴
تهران	دکتری- اندیشه سیاسی	مرد	۳۰	۱۵
اصفهان	کارشناسی ارشد- علوم سیاسی	مرد	۲۹	۱۶
پیام نور تهران	دکتری- جامعه شناسی سیاسی	مرد	۴۶	۱۷
تهران	دکتری- سیاستگذاری عمومی	مرد	۲۸	۱۸

به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی؛ با برنامه‌ریزی، فرمول‌بندی سؤالات تحقیق و انتخاب روش‌های مناسب جمع‌آوری داده‌ها، موضعی بی‌طرف و بدون ارتباط شخصی یا حرفه‌ای با شرکت‌کنندگان اتخاذ شد. رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان کسب شد و از محرمانه بودن و حفظ حریم خصوصی در طول فرآیند تحقیق اطمینان حاصل گردید. جهت ایجاد یک رابطه قابل اعتماد با شرکت‌کنندگان (Merriam & Tidsell, 2015)، یک فضای راحت و بدون قضاوت برای تشویق آن‌ها جهت به اشتراک گذاشتن آزادانه تجربیاتشان ایجاد شد. این محیط با نشان دادن همدلی، مهارت‌های گوش دادن فعال، و حساسیت فرهنگی، تشویق شرکت‌کنندگان برای به اشتراک گذاشتن داستان‌های معتبرشان تقویت گردید.

یک راهنمای مصاحبه با سؤالات مصاحبه نیمه ساختاریافته تهیه شد. مصاحبه نیمه ساختاریافته امکان تأمل را فراهم می‌نماید و محقق را قادر می‌سازد تا ذهنیت شرکت‌کنندگان را شناسایی نماید. در طی مصاحبه‌ها شرکت‌کنندگان تشویق شدند تا در مورد دیدگاه‌های خود در مورد تجربیات زندگی و فرآیند تصمیم‌گیری در مواقع مواجهه با بحران‌های عمومی صحبت کنند (George, 2023). سؤالات محرک، جریان مصاحبه را حفظ کرد و اطمینان حاصل شد که به مسائل کلیدی پرداخته شده است. راهنمای مصاحبه شامل باز بودن مصاحبه و ارائه فرصتی برای شرکت‌کنندگان برای پرسیدن سؤالات برای درک نقش خود در این فرآیند بود. سؤالات پایان باز، به شرکت‌کنندگان اجازه داد احساسات واقعی خود را منعکس کنند. مصاحبه‌های انجام شده برای رونویسی ضبط شدند. چندین بار به خواندن مصاحبه‌های ضبط شده برای درک کامل محتوا پرداخته و در جهت فهم شباهت‌ها، تفاوت‌ها و تناقضات در سخنان اقدام شد. رونوشت‌ها چندین بار خوانده شدند و یادداشت‌های جدید با توسعه بینش‌های جدید اضافه گردیدند. بدین منظور از

کدگذاری برای تولید کدها بر اساس الگوها، مضامین و مفاهیم داده‌ها استفاده شد. هدف شناسایی ایده‌ها، احساسات یا تجربیات تکرار شونده شرکت کنندگان بود.

داده‌های به دست آمده بر مبنای نظریه داده‌بنیاد^۱ (گراندد تئوری^۲) و با استفاده از روش کدگذاری سه مرحله‌ای اشتراوس و کوربین^۳ (۱۹۹۰) در سه مرحله کدگذاری اولیه، ثانویه و نهایی، تجزیه و تحلیل شد. روش شناسی اشتراوس و کوربین شامل سه مرحله کدگذاری باز، محوری، و انتخابی است. در این مطالعه، ابتدا از روش کدگذاری باز استفاده شد که شامل فرآیند تجزیه داده‌ها به مفاهیم، مقوله‌ها، و زیرمقوله‌های معنادار بود. این اقدام، شامل شناسایی الگوها و اشتراکات پاسخ‌ها و درک عمیق‌تر از نگرش آن‌ها بود. سپس، کدگذاری محوری برای ایجاد ارتباط بین مفاهیم و مضامین انجام شد. این اقدام شامل سازمان‌دهی داده‌ها حول یک پدیده مرکزی مرتبط با تصمیم‌گیری در بحران‌ها (ضعف مدیریت و عملکرد)، و بررسی روابط با متغیرهای مختلف بود که به توضیح پیچیدگی نگرش مصاحبه‌شوندگان کمک کرد. در نهایت، کدگذاری انتخابی به منظور پالایش بیشتر و توسعه مضامین اصلی انجام شد. این اقدام شامل انتخاب مرتبط‌ترین و مهم‌ترین مقوله‌ها و ابعادی بود که برای درک مسئله پژوهش اهمیت داشت. برای اعتباربخشی به یافته‌های پژوهش، از چهار معیار شامل قابلیت اعتبار، قابلیت انتقال یا انتقال‌پذیری، قابلیت اطمینان یا اطمینان‌پذیری و قابلیت تاییدپذیری استفاده شد (Lincoln & Guba, 1985).

قابل اعتماد بودن یک مسئولیت مشترک بین شرکت کنندگان و محقق است. اشتباهات در پاسخ‌های شرکت کنندگان اعتبار مطالعه را تهدید می‌کند (Kirk & Miller, 1986). کرفتنگ^۴ (۱۹۹۱) بیان داشته که در تحقیقات کیفی، دقت یک مطالعه می‌تواند به دلیل رابطه نزدیکی که اغلب بین محقق و شرکت کنندگان شکل می‌گیرد، به خطر بیفتد. در تحقیقات متمرکز بر تجربیات شرکت کنندگان، ایجاد رابطه و اعتماد برای تقویت صداقت در پاسخ‌ها ضروری است (Richardson, 2024: 121). اعتبار این پژوهش که به باورپذیری و صحت آن اشاره دارد، از طریق بررسی اعضا بهبود یافت. انتقال‌پذیری بر تعمیم‌یافته‌ها به سایر زمینه‌ها یا جمعیت‌ها تأکید

^۱ برای مطالعه بیشتر در زمینه روش داده بنیاد (گراندد تئوری) ر. ک:

Ghasemi, H., and et.al. (2010). Research reference. Tehran: Andishe Ara Publications.

^۲ گراندد تئوری یک روش تحقیق کیفی است که برای توسعه نظریه‌ها استفاده می‌شود و یکی از محبوب‌ترین روش‌های شناسایی کیفی در تحقیقات علوم اجتماعی است.

^۳ Strauss & Corbin

^۴ Krefting

دارد. برای افزایش قابلیت انتقال، شرح مفصلی از زمینه تحقیق، شرکت کنندگان و روش‌های جمع‌آوری داده‌ها ارائه شد. نمونه‌گیری هدفمند این امکان را داد تا شرکت کنندگان آگاه انتخاب شوند و قابلیت انتقال یافته‌های تحقیق افزایش یابد. قابلیت اطمینان به پایداری یافته‌ها در طول زمان اشاره دارد (Bitsch, 2005). در این راستا، اطمینان حاصل شد که فرآیند تحقیق مستند و شفاف باشد. مستندسازی دقیق روش‌های جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و تفسیر داده‌ها، امکان تکرار بالقوه مطالعه توسط سایر محققان را فراهم می‌کند. تایید پذیری به عینیت و بی‌طرفی یافته‌ها اشاره دارد. در مدل لینکلن و گوبا (۱۹۸۵)، بی‌طرفی یک تکنیک اولیه برای ایجاد تاییدپذیری یافته‌ها می‌باشد. با مطالعه تحقیقات پیشین، تلاش شد تاییدپذیری مطالعه بهبود بخشیده شود، و امکان بررسی و ارزیابی توسط دیگران فراهم شود.

۴. یافته‌های پژوهش و تحلیل

این بخش با عنوان تجزیه و تحلیل داده‌ها به صورت کیفی انجام گرفت. بدین منظور با بررسی مصاحبه‌های صورت گرفته و تجزیه و تحلیل کیفی آن‌ها، به سؤالات پژوهش پاسخ داده شد. ابتدا نیاز بود تا مشخصات دانشجویان مورد بررسی قرار گیرد و تعریفی مناسب برای آن‌ها ارائه شود. در جدول ۲، مشخصات قابل مشاهده است:

جدول ۲- مشخصات کدهای شناسه

S1-Sn	P1-Pn
منظور از S، فرد مصاحبه‌شونده یا همان دانشجویان می‌باشند که از نفر اول تا نفرات آخر را شامل شدند.	منظور از P، مخفف کلمه پوینت به معنی نکته یا نکات کلیدی است که از مصاحبه با دانشجویان استخراج شد.

پس از گردآوری داده‌ها، مصاحبه‌ها در سه مرحله (کدگذاری اولیه، ثانویه و نهایی) تحلیل شدند. در بخش مربوط به نکات کلیدی، ابتدا مصاحبه‌ها جداسازی و کدهای باز مربوط به آن‌ها استخراج شد تا مشخص شود که دانشجویان چه پاسخی به مسئله پژوهش داده‌اند.^۱ سپس، داده‌های هر مصاحبه، تجزیه شده و مقوله‌ها و زیر مقوله‌ها شکل گرفتند. در ادامه و در جدول شماره (۳)، مقوله‌های اصلی و منابع داده‌ها گزارش شده است:

جدول ۳- مقوله‌ها و زیر مقوله‌های استخراج شده از مصاحبه‌ها

منابع داده‌ها (اطلاع‌رسان‌ها)	مقوله‌های اصلی
۱-۲-۳-۶-۷-۹-۱۱-۱۱-۱۳-۱۴-۱۸	استراتژی (۱۱)

^۱ جدول مربوط به پاسخ‌های مصاحبه‌شوندگان به دلیل طولانی بودن قابل بارگذاری در فایل اصلی مقاله نبود.

۱۸-۱۷-۱۵-۱۳-۱۱-۴-۱	مسائل اخلاقی و اجتماعی (۷)
۱۶-۱۴-۱۳-۱۰-۸-۶-۴-۲-۱	افکار عمومی (۹)
۱۵-۱۴-۱۰-۵-۲	منابع و امکانات (۵)
۱۷-۱۶-۱۲-۱۰-۹-۷-۶-۳-۲-۲	مسائل سازمانی (۱۰)
۱۸-۱۶-۱۴-۱۱-۸-۷-۵-۴-۳-۲-۲	ویژگی‌های شخصیتی (۱۱)
۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۵-۱۱-۹-۸-۷-۶-۶-۵-۴-۳-۲-۲	نظام تصمیم‌گیری (۱۶)
۱۸	
۱۶-۱۴-۱۳-۱۳-۱۲-۱۰-۹-۳	مسائل سیاسی (۸)
۱۸-۱۷-۱۲-۹-۸-۵-۴-۴	فرهنگ حاکم (۸)
۱۵-۱۳-۱۲-۷-۵	قوم سالاری (۵)
۱۸-۱۷-۱۱-۱۰	مسائل اقتصادی (۴)

چنان‌که نتایج جدول ۳ نشان داده، مقوله «رویه و محیط تصمیم‌گیری» دارای بیشترین تکرار می‌باشد که نشان‌دهنده نقش اصلی آن بوده و به‌عنوان مقوله محوری انتخاب گردید. مقوله‌های دیگر در چارچوب طرح نظام‌مند در اطراف آن جای گرفتند. این مقوله به‌عنوان یک عامل مهم و تأثیرگذار بر تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی در بحران‌های عمومی، در نظر گرفته شد. در ادامه، ابتدا جدول مؤلفه‌های کسب‌شده گزارش شده است:

جدول ۴- مؤلفه‌های حاصل از شناسایی نگرش دانشجویان علوم سیاسی درباره تصمیم‌گیری

مسئولان سیاسی در بحران‌های عمومی

کدهای شناسه	کدهای باز	مؤلفه‌های کسب‌شده
S1 P1 S2 P2 S3 P2 S6 P5 S7 P2 S9 P2 S11 P2 S11 P5 S13 P2 S14 P5 S17 P6	اتخاذ استراتژی‌های پاسخ مناسب امکان پاسخ‌های سریع و پیشگیرانه بازاندیشی با پرداختن به مسائل داشتن یک برنامه عملیاتی برای انواع بحران‌ها درک عمیق از بحران‌های سیاسی و اجتماعی شناسایی استراتژی‌های موفق شناسایی زود هنگام بحران‌های سیاسی طراحی و پیاده‌سازی به‌موقع و کامل تصمیمات توانایی شناسایی و رسیدگی سریع به بحران معیارسازی و کاربرد بهترین شیوه‌ها	استراتژی

	مشارکت مشترک نهادهای تصمیم‌گیر	
S1 P2 S4 P5 S11 P3 S13 P3 S15 P5 S17 P5 S18 P3	اخلاق غیرحرفه‌ای کاری گسترش انفعال و بی‌تفاوتی کاهش اطلاعات نادرست مسئولیت‌پذیری اجتماعی محیط اجتماعی محیط خارجی تصمیم‌گیری در بحران سیاست‌گذاری بدون ملاحظات اجتماعی	مسائل اخلاقی و اجتماعی
S1 P3 S2 P1 S4 P2 S6 P1 S8 P4 S10 P4 S13 P4 S14 P2 S16 P4	توجه به اقناع عمومی افکار عمومی تعامل با ذینفعان تعاملات اجتماعی درک احساسات عمومی درک احساسات عمومی برای سیاست‌مداران فعالیت رسانه‌های جمعی میزان حمایت مردم نشیندن صدای مردم	افکار عمومی
S2 P4 S5 P2 S10 P2 S14 P1 S15 P3	توزیع نامتوازن امکانات تخصیص کارآمد منابع شناخت مسئولان از منابع خود در سناریوهای بزرگ بحرانی کنش‌های اشتراکی منابع پشتیبانی (کمکی)	منابع و امکانات
S2 P5 S2 P4 S3 P4 S6 P6 S7 P1 S9 P4 S10 P5 S12 P4 S16 P5 S17 P2	فرهنگ‌سازمانی اهمیت برنامه‌ریزی دقیق و آمادگی سازمانی برنامه‌ریزی برای رویارویی با بحران و تخفیف اثرات سوء آن ارتباطات مؤثر حفظ ثبات، و رسیدگی به مسائل ساختارهای اداری و تشکیلاتی شناخت و رسیدگی به مسائل قبل از تبدیل شدن به بحران	مسائل سازمانی

	<p>گسترش و ارتقای دامنه نهادهای تصمیم‌گیری دولتی نهادینه‌سازی مشارکت کارشناسان پشتیبانی درون‌سازمانی</p>	
<p>S2 P6 S2 P3 S3 P3 S4 P6 S5 P4 S7 P4 S8 P2 S11 P1 S14 P4 S16 P1 S18 P5</p>	<p>درایت، صداقت و عقل سلیم تصمیم‌گیران انگیزه و اعتمادبه‌نفس بالا پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری محیط روان‌شناختی حسن نیت و تصویر ذهنی داشتن تجربه و تخصص دانش، ابزار، مهارت‌ها، تدبیر، برنامه‌ریزی ساختار دانش و مهارت تصمیم‌گیران متانت و پشتکار میزان دانش و تجربه فردی شناخت اجتماعی</p>	<p>ویژگی‌های شخصیتی</p>
<p>S2 P5 S3 P4 S4 P4 S5 P5 S6 P2 S6 P3 S7 P3 S8 P3 S9 P3 S11 P2 S15 P1 S15 P4 S16 P3 S17 P4 S18 P1 S18 P4</p>	<p>هماهنگی ارگان‌های تصمیم‌گیر بهبودسازی ساختار نهادهای تصمیم‌گیری دولتی ایجاد گروه‌های خبره، متخصص و هم‌روحه تحقیقاتی تصمیم‌گیری آگاهانه تصمیم‌گیری آگاهانه در طول بحران تلاش هماهنگ و مشترک برای پاسخگویی استانداردسازی رویه‌های تصمیم‌گیری تنوع بخشیدن به نهاد تصمیم‌گیری تنوع بخشیدن به نهاد تصمیم‌گیری شناسایی و پیش‌بینی رویدادهای بحران‌زا محیط تصمیم‌گیری مشارکت کارشناسان در تصمیم‌گیری‌ها نحوه تصمیم‌گیری صحیح دولت‌مردان هماهنگی نهادهای تصمیم‌گیری استانداردسازی رویه‌های تصمیم‌گیری هم‌افزایی تصمیم‌گیرندگان</p>	<p>نظام تصمیم‌گیری</p>
<p>S3 P1 S9 P1</p>	<p>ائتلاف‌های سیاسی</p>	<p>مسائل سیاسی</p>

S10 P1 S12 P3 S13 P1 S13 P6 S14 P4 S16 P2	دولت خدمت محور شفافیت و پاسخگویی ظرفیت‌های ساختاری و کارکردی نظام سیاسی فساد در سطح مقامات گسترش شکاف میان ایدئولوژی رسمی و کردارهای عمومی فضای سیاسی حاکم مسئولیت‌پذیری مسئولان	
S4 P1 S4 P3 S5 P1 S8 P1 S9 P5 S12 P5 S17 P3 S18 P2	پاره پارگی نظام ارزشی تعارف در الگوهای رفتاری پیشینه‌های فرهنگی تأثیرات فرهنگ و اخلاق حاکم شرایط فرهنگی مسئولان فرهنگ حاکم ارزش‌ها و ایده آل‌های سازمانی آرمان‌ها و باورهای تصمیم‌گیرندگان	فرهنگ حاکم
S5 P3 S7 P4 S12 P1 S13 P5 S15 P2	ترجیح قوم سالاری بر شایسته‌گزینی خویشاوندگرایی عدم وجود طیف‌های متعدد اجتماعی قوم سالاری مقامات ذی‌نفوذ ملی و محلی	قوم سالاری
S10 P3 S11 P4 S17 P1 S18 P6	ثبات اقتصادی صرفه‌جویی در زمان و هزینه وضعیت نظام اقتصادی منابع مادی و مالی کافی	مسائل اقتصادی

با توجه به کدهای باز و مؤلفه‌های کسب‌شده در جدول ۳ و ۴، ابعاد حاصل از این مقوله‌ها را می‌توان در دسته‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و روان‌شناختی قرار داد. در واقع، مجموعه این عوامل می‌توانند در قالب ابعاد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و روان‌شناختی بر نوع تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی در مواجهه با بحران‌های عمومی تأثیرگذار باشند.

نتیجه‌گیری

این پژوهش به بررسی عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی در بحران‌های عمومی (جمهوری اسلامی ایران) و عملکرد آن‌ها از نظری میان‌رشته‌ای پرداخت و رابطه بین موضوعات متنوع بحران، رویه‌های تصمیم‌گیری، محیط تصمیم‌گیری با توجه به نقش مسئولان و مقامات سیاسی را نشان می‌دهد. به‌طور خاص، در فرآیند تصمیم‌گیری در بحران‌های عمومی، مشارکت چندگانه افراد تصمیم‌گیرنده، منجر به استانداردسازی و رویه‌های تصمیم‌گیری و در نتیجه، عملکرد بهتر در تصمیم‌گیری می‌شود. در چنین شرایطی باید به ارزش‌ها، آرمان‌ها و باورهای اجتماعی و فرهنگی توجه شود. چراکه عملکرد تصمیم‌گیری در بحران مستقیماً تحت تأثیر محیط تصمیم‌گیری بحران قرار می‌گیرد.

با تحلیل مصاحبه‌های انجام شده، نکات کلیدی، مؤلفه‌ها و ابعاد حاصل از شناسایی عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری دولت در بحران‌های عمومی ارائه شد. مؤلفه‌های به‌دست آمده در ۱۱ مقوله اصلی (استراتژی؛ مسائل اخلاقی و اجتماعی؛ افکار عمومی؛ منابع و امکانات؛ مسائل سازمانی؛ ویژگی‌های شخصیتی؛ نظام تصمیم‌گیری؛ مسائل سیاسی؛ فرهنگ حاکم؛ قوم‌سالاری؛ مسائل اقتصادی)، ۵ بعد (سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و روان‌شناختی) و ۹۴ کد باز شناسایی شدند. در ارتباط با موضوع پژوهش حاضر و مقوله‌هایی که مورد توجه قرار گرفتند، می‌توان به یافته‌های همسو با پژوهش همچون پژوهش‌های (Karimi and Montazeri and et.al. (2019؛ Salehi Vasigh & Akbarpour Almesh joghi. (2021؛ Sanaei and et.al. (2022؛ Ahrens. (2023؛ Butler. (2023؛ Richardson. (2024؛ Aagaard and et.al. 2024؛ و (2024) اشاره نمود. در همین ارتباط، (Sanaei and et.al. (2022، در پژوهش خود نشان دادند میان مدیران دولتی در باب مقوله قدرت، عامل حفظ قدرت حائز اهمیت است که آن نیز رفتار سیاسی واکنشی را به همراه دارد. (Salehi Vasigh & Akbarpour Almesh joghi. (2023، در پژوهش خود نشان دادند که جهت ایجاد حس اعتماد به مسئولان سیاسی کشور، باید سیاست‌هایی در جهت قابلیت پیش‌بینی‌پذیری، ایجاد تعهد، شایستگی، شفافیت و پاسخ‌دهی در نظر گرفت. Butler. 2023، در پژوهش خود بر منافع سیاستی به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی تأکید نمود. Richardson. 2024، در پژوهش خود بر مؤلفه‌های روان‌شناختی افراد همچون کار تیمی، محدودیت‌های تصمیم‌گیری و ارتباطات، سلامت روانی، عاطفی و جسمی به‌عنوان عوامل مؤثر هدایت فرآیندهای تصمیم‌گیری تأکید کرده است.

هر یک از این پژوهش‌ها به موضوع بحران‌های عمومی و شرایط شکل‌دهنده آن‌ها با توجه به روش‌های مختلف اشاره کرده‌اند. با نگاهی به یافته‌های آن‌ها، و آنچه در این پژوهش یافت شد،

می‌توان گفت دانشجویان به‌عنوان یکی از اقشار مهم جامعه، نقش مؤثری در شناخت مسائل و مشکلات موجود در جامعه دارند. در این میان، دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم سیاسی با توجه به فهم و نگرش از مسائل و تجربه‌های علمی و نظری‌ای که در این حوزه دارند از آگاهی بیشتری در مورد بحران‌های عمومی اعم از سیاسی، اقتصادی و اجتماعی دارند و توجه به دیدگاه آن‌ها می‌تواند مبنای مطلوبی برای کمک به تصمیم‌گیری مسئولان باشد. بر اساس نتایج، مجموعه‌ای از مقوله‌های مستقیم و غیرمستقیم می‌توانند بر تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی در بحران‌های عمومی تأثیرگذار باشند. اصلاح نظام سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی این امکان را به مسئولان می‌دهد که بتوانند تا حد امکان بحران‌های عمومی را مدیریت کنند.

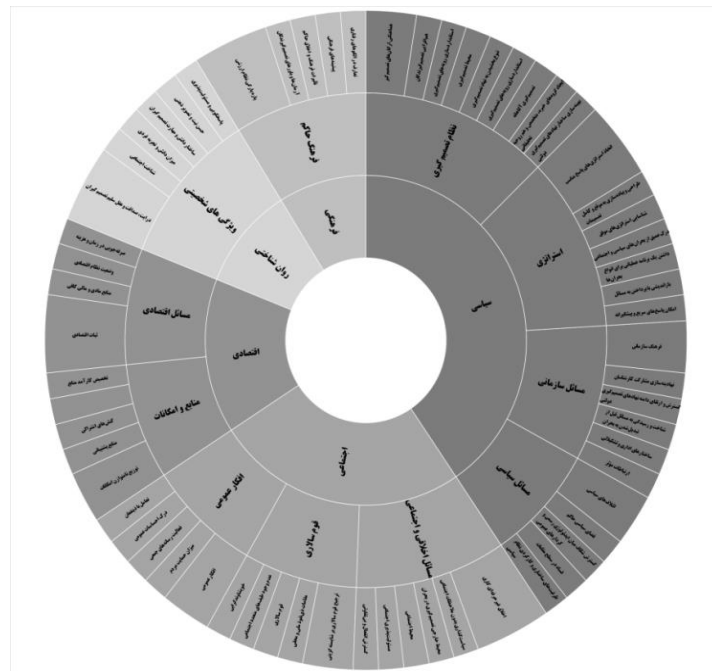
یکی از مسائلی که می‌تواند بر تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی در بحران‌های عمومی تأثیرگذار باشد، در نظر گرفتن اولویت‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی است. مکانیسم‌هایی مانند لابی کردن، نابرابری در مشارکت سیاسی، برداشت نادرست از ترجیحات مردم، نابرابری در نمایندگی مردم و در نظر نگرفتن اولویت‌های فرهنگی می‌توانند به‌عنوان اولویت‌هایی جهت عدم تصمیم‌گیری مطلوب در بحران‌های عمومی شناخته شوند (Elkjær & Klitgaard, 2021; Elsässer & Schäfer, 2023). تحقیقات نشان می‌دهند افکار عمومی می‌تواند توجه بیشتری را در بین اصول مرتبط با تصمیم‌گیری در بحران‌های سیاسی به خود اختصاص دهند (Goren, 2013). در واقع، توجه به افکار عمومی، یکی از عواملی است که در رفتار سیاسی نخبگان سیاسی قابل مشاهده است. علاوه بر این، افراد دارای مهارت‌های سیاسی درک بهتری از سیاست‌هایی دارند که اجرا می‌شود (Ahrens, 2024). در واقع، مسئولان سیاسی زمانی که دارای تجربه‌ها و مهارت‌های سیاسی بالا و ویژگی‌های روان‌شناختی مثبتی باشند، به نحو بهتری می‌توانند در شرایط وقوع بحران‌های عمومی، ترجیحات شهروندان را در نظر گیرند و به مدیریت مسائل بپردازند. علاوه بر این، همچون نتایج سایر پژوهش‌ها (Boin and et.al, 2013)، اهمیت تصمیم‌گیری انطباقی و انعطاف‌پذیری، ارتباطات و شفافیت در بین مسئولان سیاسی از عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری در بحران‌های عمومی است. چنان‌که شرکت‌کنندگان این پژوهش بر اهمیت انعطاف‌پذیری و ابعاد شخصیتی مسئولان سیاسی در فرآیند تصمیم‌گیری تأکید کردند، چراکه موقعیت‌های فوری اغلب نیاز به اقدام فوری دارند. در واقع در یک بحران، نمی‌توان به رویه‌های سنتی تصمیم‌گیری اعتماد کرد. با توجه به شرایط به‌سرعت در حال تغییر، فرد باید آماده تنظیم و تصمیم‌گیری سریع باشد، و استراتژی‌هایی مهم را در نظر گیرد (Hejazi, 2024). Ramakrishnan, 2021 تأکید کرد که آگاهی از موقعیت‌های مختلف رهبران برای توسعه رهبری چابک و انعطاف‌پذیری حیاتی است و آن‌ها را قادر می‌سازد تا پیچیدگی‌های یک محیط بحرانی را به‌طور

مؤثر مدیریت کنند. همچون نتایج پژوهش Sanaei and et.al. 2022، کنترل دسترسی به اطلاعات، ایجاد شبکه‌های ارتباطی، فعالیت رسانه‌های جمعی و توجه به افکار عمومی را می‌توان از عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مسئولان سیاسی در بحران‌های عمومی در نظر گرفت. همچنین در این پژوهش بر رفتار سیاسی مدیران، سیاسی‌کاری‌ها، درگیری‌های کاری، مانع‌تراشی‌ها، تصمیمات نابه‌جا، کارایی و اثربخشی و همچنین پاسخگویی به‌عنوان عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مدیران تأکید شده است. فرهنگ‌سازمانی و مشارکت‌پذیر بودن دولت در شرایط تصمیم‌گیری از دیگر مقوله‌هایی است که می‌توانند بر تصمیم‌گیری مقامات سیاسی تأثیرگذار باشند. چنان‌که در پژوهش Karimi and et.al. 2021 بر این موارد تأکید شده است. از دیگر مقوله‌های مهم که می‌توان در دسته ابعاد سیاسی، اجتماعی و اقتصادی موردتوجه قرار داد، فضای بسته سیاسی، سیاست‌گذاری بدون ملاحظات اجتماعی، قوم‌گرایی، نشنیدن صدای مردم، عدم توجه به علائم اولیه بحران‌ها، فرهنگ متعارض، کج کارکردی در عملکرد مسئولان، توزیع ناعادلانه امکانات و منابع، فقدان شفافیت و پنهان‌کاری، اخلاق غیرحرفه‌ای، ازهم‌گسیختگی اقتصادی، فرآیند تیم‌سازی، برچسب‌زنی به منتقدان، تضاد در کارکردها، خویشاوندی و نهادینه شدن فساد می‌باشند که می‌توانند شرایطی فراهم نمایند که مدیران و مسئولان سیاسی در شرایط وقوع بحران‌ها، انتخاب مطلوبی نداشته باشند. چنان‌که در پژوهش Ghorbani and et.al. 2022 و Brook and et.al. 2010 بر این موارد به‌عنوان عوامل مؤثر بر شکل‌گیری بحران‌های تأکید شده است. همچون نتایج پژوهش Aguilar. 2021، مشکلات و اصول حکمرانی عمومی شامل کنترل نارسایی‌های نهادی، خطاهای مدیریتی دولتی و بی‌نظمی‌های نظارتی دانسته شدند. همچنین شایستگی، شفافیت و پاسخ‌دهی به‌عنوان دیگر عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مسئولان در نظر گرفته شدند. این عوامل در پژوهش Salehi Vasigh & Akbarpour Almejhoghi. 2023، نیز به‌عنوان عوامل مؤثر بر ایجاد حس اعتماد به مسئولان سیاسی کشور در نظر گرفته شده‌اند. مسائل و اولویت‌های سیاسی و ترجیح منافع بخشی از جامعه، یکی از دیگر از عواملی می‌باشند که بر تصمیمات مسئولان سیاسی تأثیرگذارند. چنان‌که پژوهش Butler. 2023، پاسخگویی دولت‌ها به انتظارات جامعه و رفتارهای «عقلانی» را به‌عنوان دور شدن جامعه از مسئولان بیان کرده‌اند. بنابراین، رفتار مسئولان در تصمیم‌گیری‌ها متأثر از عوامل بسیاری است. از دیگر عوامل، می‌توان به ترجیحات سیاست عمومی، فضای فرصت برای احزاب و دولت‌ها، تحقیقات روانشناسی سیاسی و ارتباطات سیاسی اشاره نمود. چنان‌که در پژوهش Ahrens. 2024 بر تأثیر افکار عمومی بر رأی‌گیری و سیاست‌گذاری تأکید نمود. علاوه بر این موارد، بدنه، محیط و رویه تصمیم‌گیری از عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری مسئولان در بحران‌ها می‌باشند. در همین ارتباط، Wang and et.al. 2024 در پژوهش

خود نشان دادند بدنه، رویه، عملکرد، محیط تصمیم‌گیری و شناسایی ارزش‌ها از عوامل مؤثر در تصمیم‌گیری‌ها در بحران عمومی می‌باشند. بنابراین، می‌توان بر طبق تجربه زیسته دانشجویان علوم سیاسی مجموعه این عوامل، نیاز مسئولان و مدیران سیاسی را به تفسیر مداوم و درک موقعیت‌های سریع در حال تغییر و مبهم در طول بحران‌ها را برجسته می‌کنند. این مطالعه نقش مثبتی در بهبود عقلانیت و امکان‌پذیری عملکرد تصمیم‌گیری، ارتقای توسعه تحقیقات تصمیم‌گیری بحران و بهبود سیستم نظری مدیریت بحران عمومی و تصمیم‌گیری بحران دارد. شناسایی ارزش و محیط تصمیم‌گیری بر عملکرد تصمیم‌گیری در بحران تأثیر می‌گذارد.

در این پژوهش، نگرش دانشجویان علوم سیاسی در چارچوبی پدیدارشناسانه تحلیل شد. از آنجا که دانشجویان به مبانی قضاوت متفاوت و گاه متضادی اهمیت می‌دهند، توجه به نگرش متفاوت آن‌ها می‌تواند به تحلیل بهتر موضوع کمک نماید؛ از همین‌رو نگرش سیاسی دانشجویان، به‌عنوان افراد مهم جامعه، مطالعه و واکاوی شد. دانشجویان، مهم‌ترین نقش را در صیانت از فرهنگ و پرورش جامعه به عهده‌دارند. آنان از این فرصت برخوردارند که تلاش‌های خود را به‌گونه‌ای مؤثرتر ادامه دهند (Akbarpour Almejh joghi and et.al. 2023: 12)، و نقش مهمی در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی داشته باشند؛ از این‌رو، نگرش آن‌ها می‌تواند سبب تغییر در نگرش افراد دیگر جامعه شود و عواملی که آن‌ها در راستای اعتماد سیاسی به مسئولان سیاسی تعیین می‌کنند، می‌تواند برداشت واحدی را در جامعه شکل دهد. در نظر گرفتن نوع نگاه دانشجویان، می‌تواند به فرایند تصمیم‌گیری در بحران‌های مهم سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کمک نماید و به رفع آسیب‌شناسی‌ها در این زمینه و ایجاد سازوکارهای شفافیت، مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی منتهی گردد.

شکل ۱- الگوی مفهومی پژوهش

نتایج برای سازمان‌ها و ادارات دولتی برای تصمیم‌گیری در بحران‌های عمومی مفید است. این پژوهش پیشنهادهایی را برای بهبود عملکرد تصمیم‌گیری در بحران‌های عمومی ارائه می‌کند. اول در فرآیند تصمیم‌گیری بحران عمومی، دولت باید مکانیزم مشارکت باز ایجاد کند؛ به این صورت که کارشناسان، پژوهشگران و سازمان‌های اجتماعی را از حوزه‌ها و زمینه‌های مختلف به مشارکت در تصمیم‌گیری تشویق کند تا پیشنهادات تصمیم‌گیری متنوع باشد. تقویت هماهنگی و همکاری بین بخش‌های مختلف، ترویج اشتراک‌گذاری اطلاعات و یکپارچه‌سازی منابع، به اطمینان از کارایی و اثربخشی تصمیم‌گیری‌ها کمک می‌نماید. ایجاد یک مکانیسم ارتباطی اطلاعاتی مؤثر به کسب اطلاعات جامع در زمان مناسب کمک می‌نماید. جهت بهینه‌سازی فرآیند تصمیم‌گیری در بحران باید به شناخت و ارزیابی بحران، تدوین راهبردهای مقابله‌ای و اجرای آن برای اطمینان از فرآیند تصمیم‌گیری کارآمد توجه شود. پس از مدیریت بحران، فرآیند و تأثیر تصمیم‌گیری در بحران ارزیابی شود تا تجربه و مرجعی برای مقابله با بحران‌های مشابه در آینده فراهم شود. ثانیاً، تصمیم‌گیرندگان باید شرایطی داشته باشند که فرآیند تصمیم‌گیری باز و شفاف باشد، اساس و دلایل تصمیم‌گیری توضیح داده شود تا اعتماد جامع افزایش یابد. تصمیمات باید مطابق با منافع عمومی تدوین شود و شناخت عمومی را افزایش دهد. ثالثاً، ایجاد یک سیستم صحیح تصمیم‌گیری در بحران‌ها، از جمله هشدار زود هنگام، رویه‌های تصمیم‌گیری، مکانیسم‌های

ارتباطی، سیستم‌های ارزیابی و غیره برای اطمینان از نهادینه‌سازی و استانداردسازی تصمیم‌گیری در بحران اهمیت دارند. تقویت هدایت افکار عمومی، کنترل گسترش بحران‌ها به بهبود کارایی و اثربخشی تصمیم‌گیری در بحران‌ها کمک می‌نماید. ایجاد سیاست‌های تغییر اجتماعی و مدیریت بحران‌های عمومی نیازمند رویکردهای عادلانه و پایدار با پاسخگویی و شفافیت روشن است. اگرچه این پژوهش از مطالعه موردی و تجربی استفاده می‌کند، اما نتایج محدود به یک دوره زمانی خاص است. این پژوهش نمی‌تواند به‌طور کامل فرآیند واقعی تصمیم‌گیری بحران و مکانیسم‌های عوامل تأثیرگذار را منعکس کند. به‌منظور پر کردن شکاف‌های موجود، تحقیقات آینده می‌توانند ایده‌های نوآورانه زیر را در نظر بگیرند: اول، ابزارها و شاخص‌های اندازه‌گیری جدید را توسعه دهند. توسعه ابزارها و شاخص‌های اندازه‌گیری جدید باید به ارزیابی بهتر کیفیت و اثربخشی تصمیم‌گیری در بحران عمومی و بررسی تأثیر عوامل مختلف بر تصمیم‌گیری منجر شوند. همچنین تحقیقات آینده باید توجه بیشتری به کاربرد فناوری‌های جدید مانند هوش مصنوعی و یادگیری ماشینی در تصمیم‌گیری‌ها در زمان بحران‌های عمومی برای بهبود کارایی و دقت تصمیم‌گیری داشته باشند و راهنمایی‌های نظری علمی، منطقی و عملی‌تر را برای مدیریت بحران‌های عمومی و تصمیم‌گیری مطلوب ارائه کنند.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، مقاله پیش‌رو فاقد هر گونه تعارض منافع بوده است.

Translated References to English

- Aagaard, P., Chatzopoulou, S., & Poulsen, B. (2024). Analysing expert advice on political decisions in times of crisis. *Policy and Politics*, 52 (1): 24-43.
- Aguilar, L. (2021). Phenomenology of public governance. *Administración & Desarrollo*, 51 (2): 23-104.
- Ahrens, L. (2024). The impact of public opinion on voting and policymaking. *Z Politikwiss*, 34 (4): 77-100.
- Akbarpour Almesh joghi, A., Akbarpour Almesh joghi, T., & Hosseini Goki, Z.S. (2023). A Phenomenological Analysis of Students' Attitudes Towards the Role of the University as a Source of Social Capital in Social Interactions. *Cultural Preservation Bi-Quarterly*, 14 (30): 1-18. [In Persian]
- Alase, A. (2017). The interpretative phenomenological analysis (IPA): A guide to a good qualitative research approach. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 5 (2): 9-19.
- Bashirieh, H. (2005). Social Contexts of Political Crisis in Contemporary Iran (Widening the Gap Between Official Ideology and Public Practices). *Social Welfare*, 4 (16): 137-154. [In Persian]
- Bitsch, V. (2005). Qualitative research: A grounded theory example and evaluation criteria. *Journal of Agribusiness*, 23 (1): 75-91.
- Boin, A., Kuipers, S., & Overdijk, W. (2013). Leadership in Times of Crisis: A Framework for Assessment. *International Review of Public Administration*, 18 (1): 79-91.
- Brook, L., Henrik Helm, H., Sorensen, G., & Stoll, M. (2010). *Fragile States: A Sociology of War and Conflict in the Modern World*. Translated by Ahmad Rashidi (2015). *Tehran: Speed Publishing*. [In Persian]

- Butler, C. (2023). Do Governments Always Take Unpopular Decisions Knowingly? How Perceptual Inaccuracy Affects Policy Decisions. *Journal of Representative Democracy*, 1 (13): 1-18.
- Butler, S. D. (2021). Impacted public's perceptions of crisis communication decision making. *Public Relations Review*, 47 (5): 102-120.
- Cypress, B. S. (2015). Qualitative research: the “what,” “why,” “who,” and “how”. *Dimensions of Critical Care Nursing*, 34 (6): 356-361.
- Dafermos, M. (2022). Discussing the Concept of Crisis in Cultural-historical Activity Research: A Dialectical Perspective. *Hu Arenas*, 7 (2): 273-292.
- Elkjær, M.A., & Klitgaard, M.B. (2023). Economic inequality and political responsiveness: a systematic review. *Perspectives on Politics*. <https://doi.org/10.1017/S1537592721002188>.
- Elsässer, L., & Schäfer, A. (2023). Political inequality in rich democracies. *Annual Review of Political Science*, 26 (3): 469-487.
- Etemadi Fard, S.M. (2013). A Sociological Study of Students' Socio-Political Trust in Iran (Based on Secondary Analysis of Several National Surveys). *Iranian Journal of Cultural Research*, 6 (3): 27-54. **[In Persian]**
- George, T. (2023). Types of interviews in research Guide & Examples. *Scribbr*.
- Ghasemi, H., and et.al. (2010). Research reference. *Tehran: Andishe Ara Publications*. **[In Persian]**
- Ghorbani, A.R., Hassanavi, R., & Eskandari, M. (2022). Qualitative analysis of the role of administrative corruption in creating social crises. *Journal of Crisis Management*, 10 (3): 60-74. **[In Persian]**
- Goren, P. (2013). On voter competence. *Oxford: Oxford University Press*.
- Habermas, J. (1976). Legitimation Crisis. *Heinemann Educational Books*.
- Hejazi, A. (2024). Effective Crisis Leadership in Organizations: A Phenomenological Research. *Nuts About Leadership*, 1 (1): 21-26.
- Hongyin, B. (2012). Function analysis of diversified decision-making bodies in the realization mechanism of demand expression. *Social Work*, 4 (12): 31-34.
- Izadi, L., Taqdisi, M.H., Ghadami, M., Delavar, A., & Sarukhani, B. (2019). Identifying Factors Affecting Decision-Making in Crisis in Media Organizations: A Systematic Review with Emphasis on Media Literacy in Health Crisis (in the Corona Pandemic). *Health Education and Health Promotion*, 8 (4): 390-406. **[In Persian]**
- Justin, P. L., & Koteswari, M. B. (2018). Business Ethics vs. Workplace Ethics in VUCA times. *ISBR MANAGEMENT JOURNAL*, 3 (1)
- Karimi, A.R., Babaei, M., & Ahmadi Rad, P. (2021). Political attitude of activist students and social factors affecting it (Case study: students of universities in Tehran). *Quarterly Journal of Social Studies and Research in Iran*, 9 (1): 235-262. **[In Persian]**
- Kassie, S. A., Alia, J., & Hyland, L. (2021). Biopsychosocial implications of living with multiple sclerosis: a qualitative study using interpretative phenomenological analysis. *BMJ open*, 11 (8): 41-49.
- Khan, M. S. H., Abdou, B. O., Kettunen, J., & Gregory, S. (2019). A Phenomenographic Research Study of Students' Conceptions of Mobile Learning: An Example From Higher Education. *Sage Open*, 9 (3): 1-17.
- Kirk, J. & Miller, M. (1986). Reliability and validity in qualitative research. Beverly Hills, CA: Sage.
- Krefting, L. (1991). Rigor in qualitative research: The assessment of trustworthiness. *The American journal of occupational therapy*, 45 (3): 214-222.
- Lele, G. (2023). Concurrency as crisis decision-making governance: Lessons from Indonesia's response to the Covid-19 pandemic. *Regional & Federal Studies*, 33 (3): 307-332.
- Liang Y. K. (2002). Environmental Assessment and Management. *China Light Industry Press, Beijing, China*.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). Naturalistic inquiry. *Sage*.
- Matías, A., & Cardoso, L. (2023). Crisis communication: Theoretical perspectives and dynamics of a complex concept. VISUAL REVIEW. *International Visual Culture Review Revista Internacional De Cultura Visual*, 14 (1): 1-15.
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2015). Qualitative research: A guide to design and

- implementation. *John Wiley & Sons*.
- Mohammadi, M. (2015). *Crisis Management in the Islamic Republic of Iran: Socio-Political Crises*. Qom: Maarif Publishing House. [In Persian]
- Montazeri, M., Ghasemi, H., Keshavarz-Tak, A., & Solhjoo, M.R. (2019). Analysis of Factors Affecting the Future of Public Trust in the Government of the Islamic Republic of Iran in the Horizon of 1424: Presenting a Model. *Iranian Future Studies*, 4 (1): 1-27. [In Persian]
- Morse, J. M. (Ed.). (1994). *Critical issues in qualitative research methods*. Sage.
- Rahimi, H. (2021). *Managing Political and Social Crises in the Islamic Republic of Iran*. Tehran: Dideman Publications. [In Persian]
- Ramakrishnan, D. (2021). Leading in a VUCA world. *Ushus Journal of Business Management*, 20 (1): 89-111.
- Richardson, L.E. (2024). *The Experience of Organizational Leaders with Decision-Making in a Crisis*. Walden University, *Walden Dissertations and Doctoral Studies Walden Dissertations and Doctoral Studies*.
- Salehi Vasigh, M.R., & Akbarpour Almeh joghi, A. (2023). Phenomenological analysis of the attitude of political science students towards the factors affecting political trust (political officials in the Islamic Republic of Iran). *Journal of Political Science*, 18 (4): 169-203. [In Persian]
- Sanaei, M., Jafariani, H., & Samanian, M. (2022). Representing the Political Behavior Pattern of Government Managers with a Phenomenological Approach. *Organizational Behavior Studies*, 11 (1): 55-82. [In Persian]
- Sardarnia, K., & Yousefi, B. (2016). Measuring the Relationship between Trust and Membership in Voluntary Associations with Students' Political Culture. *Two Quarterly Journals of Political Science*, 1 (5): 5-26. [In Persian]
- Shi, R., Liu, C., & Gull, N. (2022). Analysis of Factors Influencing Public Behavior Decision Making: *Under Mass Incidents*. *Front. Psychol*, 13 (2): 848-875.
- Smith, J. A., & Nizza, I. E. (2021). *Essentials of Interpretative Phenomenological Analysis*. Video file]. YouTube.
- Smith, J. A., & Nizza, I. E. (2022). *Essentials of Interpretative Phenomenological Analysis* (1st ed.). *American Psychological Association*.
- Smith, J. A., & Osborn, M. (2015). Interpretative phenomenological analysis as a useful methodology for research on the lived experience of pain. *British journal of pain*, 9 (1): 41-42.
- Stern, E.K. (2003). *Crisis Decisionmaking: A Cognitive Institutional Approach*. Stockholm: Swedish National Defence College.
- Strauss, A. L., & Corbin, J. (1990). *Basics of Qualitative Research*. Thousand Oaks CA: Sage Publications.
- Tan, J., & Dai, J. (2015). Procedural justice and optimization of government decision-making procedures. *Theory Guide*, 9 (4-7): 1-12.
- Wang, S. (2020). *In the northeast city public infrastructure investment efficiency evaluation studies*. Master's Degree Thesis Jilin University.
- Wang, T., Chen, S., & Kongruang, C. (2024). An Empirical Analysis of Influencing Factors of Government Decision-Making on Public Crisis. *Emerging Science Journal*, 8 (2): 407-427.
- Williams, J.E. (2015). *A Phenomenological Study of Leaders' Perceptions and Experiences in Local Government*. Walden University, *Walden Dissertations and Doctoral Studies Walden Dissertations and Doctoral Studies, Collection*.
- Winsvold, M., Haugsgjerd, A., Saglie, J., & Seggaard, B. (2024). What makes people trust or distrust politicians? Insights from open-ended survey questions. *West European Politics*, 47 (4): 759-783.
- Zamoum, K., & Gorpe, T. (2018). *Crisis Management: A Historical and Conceptual Approach for a Better Understanding of Today's Crises*. In K. Holla, M. Titko, & J. Ristvej (Eds.), *Crisis Management - Theory and Practice*. IntechOpen, 5 (7): 1-17.